

ЯК ТА НАВІЩО РЕФОРМУВАТИ ДЕРЖАВНУ ФІСКАЛЬНУ СЛУЖБУ УКРАЇНИ (Policy Paper)

Автори:

Юлія Дроговоз

Денис Черніков

Європейський інформаційно-дослідницький центр створено з метою надання народним депутатам України інформації, яка може бути використана ними у законотворчій діяльності. Центр здійснює пошукову, аналітичну і дослідницьку роботу щодо галузевих політик та права інших держав (насамперед країн ЄС) і міжнародних організацій.

Адреса: 01008, м. Київ, вул. Садова, 3 А, каб. 434.

Тел.: +38 (044) 255-36-69

E-mail: euinfocenter@rada.gov.ua

Веб-сторінка: euinfocenter.rada.gov.ua

Години прийому: з понеділка по п'ятницю, з 10.00 до 15.00.

Діяльність Центру є частиною проекту, що реалізує ГО «Лабораторія законодавчих ініціатив» у рамках програми USAID «РАДА: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво». Програма USAID «РАДА», що виконується Фондом Східна Європа, сприяє становленню підзвітного, відповідального і демократичного парламентського органу. Більше на www.radaprogram.org.

Думки, викладені в цій публікації, є винятковою відповідальністю авторів дослідження та не обов'язково відображають точку зору USAID, Фонду Східна Європа та Лабораторії законодавчих ініціатив.

ЗМІСТ

Опис проблематики.....	4
Цілі та принципи діяльності ДФС України	6
Структура ДФС України та функціональний розподіл повноважень	7
Підходи та інструментарій в діяльності ДФС України.....	11
Кадрова політика ДФС України	13
Оцінка діяльності ДФС України та її посадових осіб.....	15
Контроль за діяльністю органів ДФС України та їх підзвітність перед громадськістю та суспільством	18
Що пропонується	27

Опис проблематики

Інституційна реформа органів Державної фіскальної системи України (далі – ДФС України) є запорукою успішного проведення реформи податкової системи, поступової зміни світогляду платників податків від правового нігілізму до зростання соціальної відповідальності у формі добровільної та сумлінної сплати податків.

Збереження старої недосконалої системи взаємовідносин між платниками податків і контролюючими органами, завуальованої за «новими» деклараціями, без запровадження дієвих механізмів зміни принципів та підходів в діяльності служби, знівелює не тільки будь-які зусилля у сфері реформування служби, але і перетворить найкращі законодавчі ініціативи у сфері податкового та митного законодавства у «мертворождені» та неефективні норми.

З іншого боку, наповнення дієвими механізмами заходів з реформування фіскальної служби повинно супроводжуватися реформою у сфері оподаткування шляхом переходу на більш ліберальні моделі оподаткування, які зменшують дискреційність податкової системи та можливості для корупції.

Найбільш яскравим прикладом деформації сучасної податкової системи, що призводить до глибинного дисбалансу прав та обов'язків платників податків і контролюючих органів, є реалізація податкової політики у сфері адміністрування податку на додану вартість (далі- ПДВ). Саме на цій ниві відбувається найбільша кількість конфліктів між сторонами податкових відносин та відчувається найбільший вплив людського фактору на ті чи інші процедури адміністрування податку. Поєднання двох чинників – «стара» система взаємовідносин між платниками та контролюючими органами, що передбачає безконтрольність та безвідповідальність посадових осіб таких органів, та недосконале податкове законодавство з нечіткими процедурами адміністрування – призводять до грубого втручання податківців у діяльність платників податків.

З 1 лютого 2015 року дискреційність адміністрування ПДВ поглибилась за рахунок запровадження **системи електронного адміністрування**, відповідно до якої право на податковий кредит покупця поставлено в пряму залежність від умови обов'язкової реєстрації продавцем податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних. Неможливість такої реєстрації завдяки запровадженню по своїй суті солідарної відповідальності платників ПДВ, а також реалізації органами фіскальної служби незаконної практики блокування реєстрації податкових накладних та подання електронної звітності, обмежує право контрагентів таких платників на податковий кредит. Органи фіскальної служби при цьому отримали дуже потужний інстру-

мент корупційного впливу на платників податків та механізм штучного збільшення платежів до бюджету.

Таким чином, вирішення проблем у сфері оподаткування без вирішення проблем у сфері управління фіскальною службою та навпаки, є неможливим.

В чому полягає проблематика у сфері діяльності ДФС України?

Основними проблемами є відсутність довіри бізнесу до влади, обумовлена спротивом старої корумпованої системи реформам, розбіжностями між деклараціями та фактичними діями влади, збереженням старої системи взаємовідносин між контролюючими органами та платниками податків. Презумпція невинуватості платників податків залишається красивою декларацією, судова система потребує реформування.

Відсутність такої системи, яка б сприяла добровільній сплаті податків, прагнення органів ДФС України до суцільного контролю за сплатою податків та демонстрування ними недовіри до платників податків змушує багатьох представників бізнесу залишатися в тіні або переходити в тіньовий сектор економіки.

Легалізація доходів суб'єктів господарювання та громадян без збільшення рівня довіри та зростання соціальної відповідальності не призведе до очікуваного ефекту та поставить під загрозу реалізацію будь-якої комплексної реформи податкової системи, як це вже було продемонстровано під час запровадження механізму податкового компромісу.

Проблемними є усі складові системи управління ДФС України, а тому класифікацію тематики представимо за такими напрямками:

1. Цілі та принципи діяльності ДФС України.
2. Структура ДФС України та функціональний розподіл повноважень.
3. Підходи та інструментарій в діяльності ДФС України.
4. Кадрова політика ДФС України.
5. Оцінка діяльності ДФС України та її посадових осіб.
6. Контроль за діяльністю органів ДФС України та їх підзвітність перед громадськістю та суспільством.

Цілі та принципи діяльності ДФС України

Відповідно до Положення про Державну фіскальну службу України ДФС є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України і який реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску.

Виходячи з цього, основними завданнями Державної фіскальної служби України є контроль за надходженнями податків та зборів до бюджету та боротьба з правопорушеннями, що визначає загальну спрямованість на виконання фіскальної функції. Відсутність завдань, пов'язаних з реалізацією стимулюючої функції, наданням якісних сервісних адміністративних послуг у сфері оподаткування, стимулюванням добровільного виконання платниками податків своїх обов'язків (орієнтації «на клієнта») породжують значний дисонанс у взаємовідносинах між платниками податків та контролюючими органами.

Постановка суто фіскальних цілей та завдань, закріплених в Положенні про Державну фіскальну службу України, обумовлює таку структуру, функції та підходи органів фіскальної служби, які забезпечують збір податків попри все та будь-якою ціною, що породжує конфлікт інтересів платників податків і контролюючих органів.

Структура ДФС України та функціональний розподіл повноважень

На початку поточного року в органах ДФС України працювало близько 58 тис. осіб, які поступово починають скорочуватися. Скорочення чисельності працівників передбачається від 20 % до 50 % (за різними заявами офіційних осіб: голови служби Р.Насірова та Прем'єр-міністра України А.Яценюка).

До структури ДФС України входять територіальні органи, апарат ДФС України, спеціалізовані департаменти.

Територіальні органи ДФС включають:

- 25 Головних управлінь ДФС в областях та м. Києві, митниці та державні податкові інспекції;
- Міжрегіональне головне управління – Центральний офіс з обслуговування великих платників;
- Енергетична митниця та спеціалізовані державні податкові інспекції;
- Національний університет державної податкової служби України;
- Державний науково-дослідний інститут митної справи;
- Науково-дослідний інститут фінансового права;
- Журнал “Вісник”.

Спеціалізовані департаменти та орган включають:

- Інформаційно-довідковий департамент ДФС України;
- Спеціалізована лабораторія з питань експертизи та досліджень;
- Департамент спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення.

На сьогодні структура ДФС України була скорочена з 28 департаментів до 24.

При цьому були скорочені:

- Департамент комунікацій;
- Департамент контролю за обігом та оподаткуванням підакцизних товарів;
- Департамент розвитку митної справи;
- Департамент міжнародних зв'язків;
- Організаційно-розпорядчий департамент.

З'явився новий департамент - Департамент по роботі з ВВП.

Деякі департаменти змінили назву, зокрема Департамент методологічної роботи з питань оподаткування перейменували на Департамент забезпечення розвитку та вдосконалення податкової системи, Департамент погашення заборгованостей – на Департамент управління боргом, Департамент реєстрації платників та електронних сервісів – на Департамент електронних сервісів,

Департамент адміністрування митних платежів та митно-тарифного регулювання – на Департамент митного адміністрування.

Таким чином, за новою структурою 6 департаментів забезпечують внутрішню роботу апарату ДФС України, 2 департаменти (Департамент електронних сервісів та Департамент ІТ забезпечення) виконують деякі сервісні функції, 3 департаменти забезпечують реалізацію митної політики, 1 департамент виконує функції удосконалення податкового законодавства (Департамент забезпечення розвитку та вдосконалення податкової системи), 11 департаментів забезпечують виконання індикативних показників доходної частини бюджету, виконують контролюючі функції та функції боротьби з правопорушеннями у сфері оподаткування.

Координаційно-моніторинговий департамент відповідає за координацію діяльності структурних підрозділів, аналіз та моніторинг податкових наслідків, координацію бюджетного процесу за доходами. При цьому саме завдяки цьому департаменту проводиться фіскальна політика із забезпечення виконання індикативних показників, встановлених Міністерством фінансів України, відбувається втручання в роботу інформаційних систем та баз даних.

ДФС України, як центральний орган виконавчої влади, об'єднує підрозділи з митної справи та податкові органи, що має аналоги в європейській та світовій практиці (зокрема в Королівстві Нідерландів, Данії, Естонії, Угорщині, Канаді). Однак досвід такого об'єднання в Україні є негативним внаслідок неефективного управління та фіскалізації діяльності митних органів. Подальша концепція інституціональної та адміністративної реформи ДФС України передбачає поступове поглинання податковими підрозділами функціоналу підрозділів митної справи.

Крім цього, багато нарікань з боку бізнесу викликає поєднання в Департаменті правової роботи функцій «організації та участі у реалізації правової політики, спрямованої на забезпечення надходжень до бюджетів усіх рівнів», супроводження справ у судах та розгляду адміністративних скарг платників податків. Об'єднання всіх цих функцій та завдань призводить до формального підходу посадових осіб департаменту під час проведення процедури адміністративного оскарження та негативної для платників податків статистики прийнятих рішень, яка на рівні ДФС України свідчить про недопустимо та необґрунтовано низький відсоток повністю або частково задоволених скарг платників податків. Лише 3-5 % від загальної кількості адміністративних скарг платників податків розглядаються ДФС України на користь платників.

При цьому в судах з незадоволених на рівні адміністративного оскарження скарг платників податків приймається від 60 % до 70 % рішень на користь та-

ких платників, що свідчить про упереджене ставлення органів ДФС до платників податків під час розгляду адміністративних скарг.

Таким чином, постає питання про недоцільність об'єднання в одному департаменті функцій розгляду скарг платників податків та правового супроводження справ у судах або встановлення кардинально нових показників оцінки роботи цього підрозділу та дій його посадових осіб.

Виконання функцій податковою міліцією вже давно викликають нарікання з боку бізнесу внаслідок неоднозначності законодавства, що регулює їх діяльність. Правові основи діяльності органів податкової міліції, з одного боку, встановлюються Законом України «Про міліцію», з іншого боку, окремими нормами Податкового кодексу України, що створює певні колізії та звужує права платників податків, передбачених Податковим кодексом України, а також ускладнює захист платниками своїх прав.

Органи податкової міліції перетворилися на органи тиску на платників податків через грубе втручання в їхню діяльність, застосування інструментарію, не передбаченого нормами чинного законодавства, а встановленого лише внутрішніми наказами органів ДФС України (зокрема через присвоєння платникам податків певних станів (особливо 9 «Направлено повідомлення за ф. № 18-ОПП», 8 «У ЄДР внесено запис про відсутність за місцезнаходженням»). На підставі присвоєння цих станів органи ДФС України блокують реєстрацію податкових накладних та подання електронної звітності, що практично спонукає платників припиняти свою діяльність до моменту розблокування реєстрації податкових накладних або подання електронної звітності.

Крім цього, почастишали випадки безпідставного розірвання органами фіскальної служби договорів на подання електронної звітності або заміни електронних ключів. Така ситуація в умовах обмеження органами фіскальної служби платникам можливості для виконання ними свого обов'язку подавати електронну звітність є неприпустимою та суперечить основам права.

Сучасна діяльність податкової міліції ускладнює перетворення фіскальної служби на сервісну та не сприяє підвищенню довіри платників податків до влади. Так, кількість відкритих в 2014 році кримінальних справ (8357) та переданих в суд з обвинувальним вироком (692) свідчить про неефективність податкової міліції. Загальна кількість не завершених кримінальних справ (2184), з яких тільки по 83 вручено повідомлення про підозру, свідчить про наявні корупційні ознаки в органах податкової міліції через затягування кримінального процесу. Закриття кримінальних справ в кількості 2952 на підставі відсутності складу злочину, а в кількості 91 – на підставі відсутності події, свідчить про спробу здійснювати тиск на бізнес та корупцію в органах податкової міліції.

Не менш важливим питанням є ефективність проведення органами ДФС консультаційно-роз'яснювальної роботи. На сьогоднішній день лише близько 1 % працівників органів ДФС з їх загальної кількості (1 % від 58 тис. осіб) виконують функції з консультування платників податків. При цьому саме консультаційно-роз'яснювальна робота повинна стати пріоритетним напрямком роботи ДФС України та ЦОПів (центрів обслуговування платників).

Створення нових сервісів та перетворення служби на консультативно-сервісну передбачає максимальне нівелювання впливу людського фактору та автоматизацію всіх процесів з адміністрування податків. Збереження такого явища, як черги в приміщеннях центрів обслуговування платників (далі - ЦОП), неможливість отримати фахову консультацію, постійні технічні проблеми з поданням електронної звітності та реєстрацією податкових накладних, збереження при нових організаційних формах фіскальної служби старих принципів її діяльності, не змінили за своєю суттю фіскально-каральні функції служби та філософію її взаємовідносин з платниками податків. Зміна структури та функцій ДФС України має передбачати зміну підходів та принципів роботи служби, заснованих на партнерських відносинах та забезпеченні механізмів прозорого для платників витрачання бюджетних коштів.

Ліквідація Департаменту комунікацій свідчить про обмеження та звуження такого, зокрема, напрямку роботи, як забезпечення співпраці служби з інститутами громадянського суспільства, інформування суспільства про показники роботи, напрями та підсумки діяльності ДФС України, організація роз'яснювальної роботи у засобах масової інформації щодо практики застосування законодавства.

Підходи та інструментарій в діяльності ДФС України

Крім норм Податкового кодексу України, органи ДФС України найчастіше керуються внутрішніми організаційно-розпорядчими документами обмеженого доступу, які значно розширюють права контролюючих органів та іноді прямо суперечать вимогам чинного законодавства.

Зокрема, такими організаційно-розпорядчими документами є: наказ ДФС України від 28.07.2015 р. № 543 «Про забезпечення комплексного контролю податкових ризиків з ПДВ», наказ ДПС України від 05.07.2013 р. № 245 «Про базову систему оперативного реагування та подолання проявів тіньової економіки», Методичні рекомендації щодо організації та проведення органами державної податкової служби зустрічних звірок, затверджені наказом ДПА України від 22.04.2011 р. № 236, наказ ДПА України від 17.05.2010 р. № 336 «Про затвердження Положення про організацію взаємодії підрозділів податкової міліції з іншими структурними підрозділами органів державної податкової служби для встановлення місцезнаходження платника податків», наказ про обов'язкове оскарження органами фіскальної служби рішень адміністративного суду до останньої інстанції (навіть у разі прийняття останнім рішень на користь платників податків, якщо матеріали справи свідчать про порушення органами ДФС норм законодавства).

Кожен з цих наказів встановлює додаткові інструменти тиску на бізнес або додаткове обмеження прав платників податків.

Застосування механізмів, не передбачених Податковим кодексом України, зазвичай, як показує практика, проти сумлінних платників податків, не передбачає чітких процедур захисту та поновлення останніми своїх прав, що дає посадовим особам контролюючих органів необмежені можливості для корупції.

Зокрема, запровадження системи електронного адміністрування ПДВ супроводжується побудовою в програмному забезпеченні на підставі технічних завдань певних алгоритмів, які в більшості випадків не передбачені нормами Податкового кодексу України або прямо суперечать їм, що дозволяє керувати такою системою в ручному закритому режимі.

Спрямованість податкової системи на виконання індикативних показників з надходження до бюджету, відсутність відповідальності за корупційні діяння, можливість для посадових осіб діяти поза межами Податкового кодексу України, користуючись лише внутрішніми наказами та розпорядженнями вищестоящего органу чи особистими сумнівними мотивами, свідчить про необхідність *або дуже детально описувати всі процедури з встановлення*

прав та обов'язків платників податків та контролюючих органів з можливістю справедливого захисту таких прав в судах (що не буде мати ефекту на практиці з недосконалою судовою системою та свавіллям державних службовців), або міняти філософію взаємовідносин між платниками податків і контролюючими органами через зміну цілей, функцій, системи оцінки діяльності таких органів та інших складових реформи ДФС України, а також встановлення відповідальності посадових осіб органів ДФС за свої дії або бездіяльність.

Не менш важливою обставиною є те, що система захисту прав платників податків є складовою інституту захисту прав та свобод людини, який базується на виконанні норм Конституції України. Тому ефективність реформи ДФС України залежить від проведення реформи всієї системи державного управління та забезпечення дотримання Конституції України всіма гілками влади по всьому ланцюгу взаємовідносин з платниками податків.

Кадрова політика ДФС України

Кадрова політика ДФС України до останнього часу демонструвала неякісні та одіозні кадрові призначення на керівні посади в територіальних органах та в центральному апараті, безкарність посадових осіб органів ДФС, особливо за корупційні діяння та у випадках порушення прав платників податків, високий рівень плинності кадрів, низький рівень оплати праці та фаховий рівень кадрів, недосконалу систему навчання та підвищення кваліфікації кадрів, а також неефективну систему управління персоналом. Низькі заробітні плати, відсутність певних соціальних гарантій сприяють розвитку корупції та не дозволяють залучати до роботи в службі високофахових працівників з певним набором моральних та професійних якостей, які б відповідали певним етичним стандартам.

З прийняттям Закону України «Про очищення влади» спостерігались суттєві перекирчування в застосуванні його норм, що дозволило залишатись на керівних посадах одіозним особам та, навпаки, звільняти працівників служби середньої ланки за формальними ознаками.

Проведення конкурсів на заміщення керівних посад в органах ДФС України продемонструвало недосконалість конкурсних процедур відбору та високий рівень втручання певних осіб, зацікавлених в тих чи інших призначеннях, в роботу відповідних кадрових рад та комісій.

Порушення внутрішніх комунікацій ДФС на горизонтальному та вертикальному рівнях, негативний імідж органів ДФС, розбалансованість всієї системи управління ДФС України потребують реформи у сфері кадрової політики ДФС України, яка повинна стати пріоритетним напрямком в реформуванні всієї служби.

Кадрова політика повинна демонструвати системність підходів до її формування. Будь-які кроки щодо масового звільнення працівників служби необхідно здійснювати після підготовки програми відбору та набору нових кадрів, їх навчання, стажування та введення на посаду в службі.

Масове скорочення «старих» кадрів без програми набору та підготовки нових кадрів, без завчасного створення кадрового резерву призведе до руйнування служби, що є недопустимим. Звільнення «старих» працівників може мати негативний ефект за рахунок втрати дійсно досвідчених фахівців. З метою недопущення цього є сенс дозволити всім працівникам служби, не задіяним у корупційних схемах, брати участь у відкритих конкурсах, організованих для кадрового відбору на посади в органах фіскальної служби.

Заяви про скорочення кадрів в органах ДФС на 50 % або на 100 % є популізмом, якщо таке скорочення здійснюється безсистемно, несправедливо,

без встановлення чітких критеріїв відбору або оновлення кадрів, без можливості збереження досвідчених кадрів.

Оцінка діяльності ДФС України та її посадових осіб

Питання відповідальності та розмежування повноважень органів виконавчої влади та структурних підрозділів фіскальної служби є одними з тих, що потребують першочергового вирішення. На сьогоднішній день відсутнє чітке визначення центрів відповідальності за кожне прийняте рішення. Така відповідальність є розмитою як між ДФС України та Міністерством фінансів України, так і в самій службі. Фактично ДФС України має величезний вплив на рішення у сфері формування податкової політики, але де-юре формування податкової політики відноситься до сфери компетенції Міністерства фінансів України, що дає можливість службі кожного разу перекладати відповідальність за неякісні та хибні норми податкового законодавства на уряд та Верховну Раду України.

Саме безкарність та безвідповідальність посадових осіб призводить до руйнування системи права, до систематичних порушень прав платників податків, до хронічного недотримання контролюючими органами норм Податкового кодексу України та викривлення практики їх застосування.

Дисциплінарна, кримінальна, адміністративна, цивільно-правова відповідальність державних службовців передбачена чинним законодавством, але ці механізми не є дієвими. Боротьба з корупцією тільки на словах та в деклараціях також не зупиняє свавілля чиновників.

Зокрема, запровадження системи електронного адміністрування ПДВ (далі – СЕА ПДВ) з численними помилками та методологічно викривленим механізмом, за відсутності економічного обґрунтування та розрахунків впливу на макроекономічні показники мало вкрай негативні наслідки для бізнесу, як-от: критичне в умовах економічної кризи вимивання коштів, закриття підприємств, «втеча» з України інвесторів, виведення активів та підприємств до сусідніх країн, перехід в «тінь», про що свідчать результати досліджень громадських організацій (на базі анкетування платників податків).

СЕА ПДВ особливо негативно вплинуло на розвиток малого та середнього бізнесу, що є стратегічною загрозою для подальшого відновлення та розвитку економіки країни.

Посадові особи ДФС України, які винні в методологічно неправильному алгоритмі розрахунку реєстраційної суми, в методологічних прорахунках та помилках у СЕА ПДВ, не понесли жодної відповідальності, але поклали таку відповідальність на самих платників, які «заплатили» за ці прорахунки «живими» грошима.

Використання інституту радників голови ДФС України, з яких деякі наділяються нетиповими повноваженнями та стають центрами прийняття рі-

шень за відсутності відповідальності за такі рішення, часто супроводжується корупцією та певними зловживаннями в ході виконання їхніх функцій.

Єдиним шляхом змінити ситуацію на краще є встановлення:

- сфери компетенції та повноваження кожної посадової особи, вимог до посадових осіб в межах наданих повноважень;
- ідентифікації посадових осіб органів ДФС на всіх електронних податкових документах, що надаються платникам податку (квитанціях, повідомленнях, листах, витягах), якщо такі документи надходять із порушенням строків або обмежують платників податку в реалізації їхніх прав та обов'язків (зокрема блокують надання електронної звітності, податкових накладних, свідчать про затримання в реєстрації податкових накладних);
- чітких критеріїв оцінки діяльності служби та кожної посадової особи;
- відповідальність кожної посадової особи за порушення таких вимог.

Основними показниками, за якими здійснюється фактична оцінка діяльності ДФС України, є:

1. Виконання індикативних показників надходження платежів до бюджету, в тому числі в рахунок погашення податкового боргу.
2. Сума донарахованих та сплачених за результатами перевірок податків і зборів, а також штрафних санкцій, в тому числі узгоджених грошових зобов'язань.
3. Кількість проведених перевірок.
4. Результати відпрацювання вигодоформуючих суб'єктів господарювання.
5. Кількість внесених оперативними підрозділами податкової міліції кримінальних правопорушень до Єдиного реєстру досудових розслідувань та кількість конвертаційних центрів, діяльність яких було припинено; відшкодована сума збитків за такими правопорушеннями.
6. Кількість заведених справ про порушення митних правил та сума застосованих штрафів.
7. Показник ефективності реалізації судових рішень (в абсолютному значенні та у відсотках до орієнтованого показника).
8. Кількість наданих послуг електронного цифрового підпису.
9. Дотримання вимог Порядку опрацювання інформації, яка надходить на сервіс «Пульс».

Про це, зокрема, свідчать накази ДФС України від 04.09.2015 р. № 666 «Про стан організації роботи ДФС та її територіальних органів у липні 2015 року» та наказ від 12.08.2015 р. № 597 «Про індикативні показники доходів на жовтень 2015 року та внесення змін до наказу ДФС від 10.07.2015 року № 495».

Слід зазначити, що оцінка діяльності ДФС України, виходячи з необхідності виконання доведених Міністерством фінансів України індикативних показників доходів в умовах завищення доходної частини бюджету (за принципом забезпечення покриття витратної частини бюджету), змушує фіскальну службу виконувати доведені показники будь-якою ціною. Виконання індикативних показників в більшості випадків не прив'язане до економічних показників розвитку певних галузей та регіонів, що перетворює цей процес в механізм тиску на бізнес. У більшості випадків система розподілу між областями та районами показників, доведених Міністерством фінансів України, має ознаки корупції. Серед критеріїв оцінки роботи територіальних органів ДФС України фактично відсутня (крім двох останніх) якість обслуговування платників податків та рівень наданих органами фіскальної служби сервісних послуг, а також якість розгляду скарг платників податків в ході адміністративного оскарження останніми будь-яких рішень, дій або бездіяльності контролюючих органів.

За таких умов перетворення служби з фіскальної в сервісну стає другорядним завданням, кожного разу поступаючись завданню з наповнення бюджету.

Саме тому при виконанні цього завдання методи досягнення цілей (законні або поза межами закону) не беруться до уваги та негласно заохочуються. ***Викривлена існуюча система оцінки діяльності служби призводить до зловживань посадових осіб органів ДФС та їх безкарності.***

Контроль за діяльністю органів ДФС України та їх підзвітність перед громадськістю та суспільством

Протягом 2014-2015 рр. діяльність ДФС України є найбільш закритою та непрозорою в порівнянні з попередніми періодами.

Статистичні показники діяльності служби не завжди публікуються, є неповними, однобокими та демонструють лише видимий позитив в діяльності служби, ретельно приховуючи негативні моменти. Зокрема, відсутня інформація щодо:

- стану запровадження системи електронного адміністрування ПДВ (кількість звернень платників до ДФС України щодо технічних проблем, кількість та оцінка невідповідностей, результати тестування системи, розрахунки впливу системи електронного адміністрування ПДВ на виконання бюджету та економіку країни в цілому);
- стану боротьби зі схемним кредитом та ризиковими операціями;
- списання безнадійної заборгованості;
- кількості платників податків, що припинили свою діяльність та були зняті з податкового обліку;
- кількості відмов у реєстрації податкових накладних із зазначенням підстав;
- кількості платників, яким було заблоковано подання електронної звітності або реєстрацію податкових накладних;
- стану та динаміки виконання індикативних показників надходження платежів до бюджету в розрізі всіх податків і зборів (а не тільки тих, які виконані), а також в розрізі регіонів;
- статистики розгляду ДФС України скарг платників податків в ході адміністративного оскарження;
- кількості перевірок та суму узгоджених донарахувань податків і зборів, а також відповідних штрафних санкцій.

Наявність більш розширеної відкритої інформації про діяльність ДФС дала б можливість суспільству оцінити ефективність системи управління ДФС України, здійснювати контроль за діяльністю служби, не допустити маніпулювання даними та розповсюдження викривленої половинчастої інформації.

На сьогоднішній день відсутній дієвий контроль діяльності ДФС з боку громадськості та бізнесу з причини небажання ДФС України налагоджувати та будувати партнерські відносини з бізнесом, її закритості та реалізації політики, яка направлена виключно на поповнення бюджету.

Відкритість служби – це запорука зростання довіри до влади та можливість надати громадську, альтернативну офіційній, оцінку діяльності служби, а також перевести розгляд проблемних питань у публічне поле з приверненням уваги до них міжнародної спільноти.

Перелік проблемних питань, з якими найчастіше стикаються платники податків, включає в себе:

I. Проблеми у сфері адміністрування податків і зборів:

1. Високий рівень корупції в органах ДФС.
2. Наявність правових колізій норм нормативних та регуляторних актів.
3. Низька якість консультативно-роз'яснювальної роботи.
4. Низький рівень кваліфікації персоналу ДФС.
5. Наявність великої кількості кодів бюджетної класифікації, неможливість зарахувати податки (в тому числі авансові внески з податку на прибуток), щорічна зміна кодів.
6. Проблема в поверненні платникам надміру сплачених коштів, в тому числі митних платежів, неправомірно нарахованих до бюджету внаслідок перерахунку митної вартості.
7. Відсутність достатньої кількості електронних сервісів для платників податків, технічно недосконале програмне забезпечення, сприяння органами ДФС створенню монополій у сфері автоматизованих систем з надання електронної звітності, РРО тощо.
8. Неналежний рівень автоматизації внутрішніх організаційних процесів, неефективність взаємодії підрозділів апарату ДФС України, дублювання функцій.
9. Встановлення індикативних показників зі збору платежів (податкових та митних) до загального та спеціального фондів державного та місцевих бюджетів у розрізі платежів регіонів не завжди базується на економічних показниках регіону (області, району), носить суб'єктивний характер та має корупційні ознаки.
10. Часта зміна правил "гри" та офіційної позиції ДФС України у сфері оподаткування.
11. Складність адміністрування податків та їх декларування.
12. Наявність непогашеної заборгованості з бюджетного відшкодування та непрозора система розподілу бюджетних коштів між платниками податку, можливість для ручного керування процесом відшкодування.
13. Неефективність відпрацювання схемного податкового кредиту та ризикових суб'єктів господарювання.

14. Низька якість доказової бази та актів перевірок, негативна статистика розгляду адміністративних скарг на користь платників податків.
15. Збільшення обсягу податкового боргу та його списання боржникам як безнадійного.
16. Проблеми із запровадженням системи електронного адміністрування ПДВ технічного та методологічного характеру (із визначенням реєстраційної суми, врахуванням уточнюючих розрахунків, реєстрацією податкових накладних), ручне керування системою.
17. Блокування реєстрації податкових накладних та подання електронної податкової звітності, присвоєння станів (9, 8) дуже часто використовується як механізм здійснення тиску на реально працюючий бізнес.

II. Проблеми у сфері митних відносин:

1. Наявність високого обсягу контрабанди та “сірого” імпорту.
2. Недотримання європейських стандартів з митного оформлення товарів (наявність черг, перевищення часу на митне оформлення в порівнянні з європейськими стандартами).
3. Необґрунтоване коригування митними органами митної вартості та необґрунтована відмова митних органів у випадках визначення митної вартості за іншими методами (перевищує аналогічний показник європейських країн).
4. Автоматична система управління ризиками при митному оформленні товарів та транспортних засобів не відповідає вимогам Кіотської конвенції про гармонізацію та спрощення митних процедур. Така система повинна бути відкритою.
5. Практична відсутність застосування методів пост-аудит контролю, як однієї з фундаментальних складових митної справи.
6. Наявність випадків безпідставного затримання вантажів внаслідок втручання в роботу митниць державних органів з правоохоронними функціями (СБУ, МВД тощо).
7. Відсутність практики притягнення до персональної відповідальності за неправомірні рішення, дії або бездіяльність посадових осіб митних органів усіх рівнів.
8. Виконання митними органами не властивих їм фіскальних функцій та функцій контролю за відповідність державним стандартам.
9. Поступове поглинання фіскальною службою митних органів, розчинення органів митної справи в структурі ДФС.

III. Проблеми, пов'язані з діяльністю органів податкової міліції:

1. Велика кількість незавершених кримінальних справ та затягування часу кримінального процесу.
2. Присвоєння 9 станів «Направлення повідомлення про відсутність за місцезнаходженням» без виходу за податковою адресою платників або без виконання всіх передбачених процедур для з'ясування фактичного місцезнаходження. Дуже часто направлення податковою міліцією повідомлення про відсутність платника за місцезнаходженням відбувається за умов фактичного знаходження платника за своєю податковою адресою, що свідчить про направлення посадовою особою податкової міліції державному реєстратору завідомо неправдивої інформації та маніпуляції цією процедурою з метою особистого збагачення або втручання в діяльність платника. На підставі цієї процедури складається рапорт посадової особи, що часто використовується для неправомірного блокування реєстрації податкових накладних та відмови в прийнятті податкової звітності в електронній формі (розірвання договорів на електронну звітність).
3. Низька ефективність відпрацювання схемного податкового кредиту, хабарництво та “кришування” суб'єктів господарювання, що віднесені до ризикових.
4. Неєфективність податкової міліції, здійснення нею тиску на бізнес.
5. Відсутність належного відпрацювання підприємств, що змінили місцезнаходження на Донецьку та Луганську області з інших територій України, починаючи з другого півріччя 2014 року.

Аналіз урядових та інших ініціатив щодо реформи Державної фіскальної служби

Протягом червня-серпня 2015 року розроблені або знаходяться в стадії розробки такі урядові проекти:

- Проект Інституційної реформи Державної фіскальної служби, розроблений Міністерством фінансів України, 24 червня 2015 року;
- Проект Стратегії реформування державного управління в Україні, підготовлений КМУ.

Крім цього, розробляється концепція реформування податкової системи України, яка ще знаходиться в початковій стадії розробки.

Інституційна реформа Державної фіскальної служби, підготовлена Міністерством фінансів України.

Стратегічною метою Інституційної реформи є:

- запорука довіри населення, що має досягатися викоріненням корупції на всіх ланках ДФС, структурними змінами як в управлінні, так і на місцях, новою кадровою політикою;
- модернізація податкового і митного контролю, що повинна досягатися завдяки оновленню системи податкового адміністрування, надання допомоги платникам щодо виконання їхніх обов'язків, об'єктивному та ефективному застосуванню норм законодавства;
- якісне та ефективне адміністрування податків, що повинне досягатися завдяки модернізації механізмів контролю, підвищенню результативності та ефективності діяльності ДФС.

Шляхами досягнення стратегічних цілей, на думку розробників цієї концепції, є:

1. Підпорядкування ДФС України Міністерству фінансів України.
2. Збільшення кількості заступників голови ДФС України з 2-х до 5-ти.
3. Оптимізація функцій, структури центрального апарату шляхом скорочення кількості департаментів ДФС України.
4. Запровадження КРІ (тобто ключових показників ефективності діяльності) для ДФС та її керівництва, оптимізація процесів управління.
5. У сфері боротьби з корупцією:
 - 1) формування відділу розслідувань, укомплектованого новими кадрами, що співпрацюватимуть з іншими урядовими установами з метою оцінки ризиків корупції та їх мінімізації;
 - 6) створення спільної з Міністерством фінансів експертної комісії для визначення належних рівнів заробітної плати працівникам ДФС;
 - 7) проведення періодичних перевірок рівня корумпованості ДФС експертною організацією;
 - 8) проведення інвентаризації та перевірки всіх ІТ систем ДФС;
 - 9) залучення зовнішніх фахівців для забезпечення чесності та неупередженості керівників та співробітників у сфері аудиту, розслідувань, митного контролю та збору податків;
6. У сфері підвищення ефективності податкового та митного контролю:
 - 1) повноцінне функціонування «Електронної митниці» та «Електронного кабінету платника податку»;
 - 2) створення спільно з Міністерством фінансів нової фінансової моделі для ДФС;
 - 3) створення Комітету з ризиків та аудиту, Консультативної ради;
 - 4) реалізація пілотного проекту з оцінки нульової бази бюджету (zero base review);

- 5) проведення структурної реорганізації ДФС за функціональними напрямками шляхом створення для цього команди проекту змін із залученням фахівців із зовнішнім досвідом.
7. У сфері впровадження високопродуктивної системи податкового адміністрування:
 - 1) демілітаризація податкової міліції з переведенням податкових міліціонерів на цивільні посади;
 - 2) запровадження нового порядку апеляційного оскарження рішень органів ДФС з використанням фінансових гарантій погашення податкових зобов'язань;
 - 3) підготовка спільно з Мінфіном змін до податкового та митного законодавства щодо реалізації податкової реформи;
 - 4) розробка програми координації ризик-менеджменту, оцінки тіньової економіки та розробки заходів щодо мінімізації втрат податків;
 - 5) повноцінне функціонування «Електронної митниці» та «Електронного кабінету платника податку».

Крім цього, проект реформи передбачає скорочення системи апеляційного оскарження рішень територіальних органів ДФС до одного рівня. Податкові інспекції та митниці пропонується підпорядкувати єдиному територіальному органу в області, і вони будуть відокремленими структурними підрозділами цього органу.

Проект організаційної структури ДФС України передбачає функціонування 23 підрозділів, з яких Головне управління фінансових розслідувань поєднало функції Головного оперативного управління та Головного слідчого управління фінансових розслідувань.

Оновлена структура з новим перерозподілом функціональних обов'язків між головою ДФС України та 5 заступниками в цілому зберігає стару організаційну структуру, крім обрання в якості пріоритетного напрямку забезпечення сервісних функцій, які будуть підпорядковані першому заступнику голови ДФС України.

Виходячи з концепції реформування фінансової та податкової системи, представленої Міністерством фінансів України на колегії, що відбулася 27 липня 2015 року, передбачається розробка та впровадження, крім Інституційної реформи ДФС, податкової реформи, реформи фінансування системи державного управління.

На виконання Інституційної реформи КМУ подав до ВРУ законопроекти:

- Проект Закону про внесення зміни до статті 19 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» щодо заступників керівника центрального органу виконавчої влади (реєстраційний номер 2176а);

- Проект Закону про внесення змін до Митного кодексу України щодо оптимізації територіальних органів державної фіскальної служби (реєстраційний номер 2177а);
- Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо мінімізації впливу на адміністрування надходжень до бюджету (реєстраційний номер 2178а).

Крім цього, Міністерством фінансів України розроблена та презентована Концепція запровадження веб-порталу E DATA (для задоволення всіх видів публічного інтересу щодо регулювання, утворення, розподілу, перерозподілу, використання публічних фінансів, здійснення контролю за цими процесами). Всі ці заходи направлені на забезпечення підвищення довіри бізнесу до влади та досягнуті цієї мети лише у випадку забезпечення контролю суспільства за публічними фінансами, їх формуванням та використанням.

Стратегія реформування державного управління в Україні:

Розробка Стратегії була завершена до кінця серпня 2015 року. Стратегія передбачає такі основні напрямки:

- 1) Формування, реалізація та моніторинг державної політики;
- 2) Відповідальність і підзвітність;
- 3) Державна служба та управління людськими ресурсами;
- 4) Адміністративна процедура та надання адміністративних послуг.

Проектом Постанови ВРУ «Про здійснення заходів щодо комплексного реформування державної служби в Україні» (реєстраційний номер 2552 від 31.08.2015 р.) передбачаються основні завдання, які повинні бути вирішені в ході комплексного реформування державної служби з метою приведення моделі держслужби у відповідність до найкращих світових стандартів. Це зокрема:

- забезпечення інституційної спроможності державної служби;
- усунення з практики діяльності внутрішніх суперечностей, дублюючих функцій та функцій, що не належать до сфери повноважень;
- чітке визначення мінімальних кваліфікаційних вимог до посад державної служби;
- забезпечення відкритого конкурсного відбору на посади державної служби з урахуванням професійної компетентності та сумлінного виконання своїх посадових обов'язків;
- встановлення чіткого і прозорого механізму відповідальності державних службовців за порушення вимог законодавства, невиконання чи неналежне виконання своїх обов'язків;
- суттєве скорочення чисельності та удосконалення системи оплати праці державних службовців;
- запобігання проявам корупції серед державних службовців.

Крім того, існує нагальна потреба радикально змінити ставлення громадян до державної служби та повернути довіру до органів публічної влади.

Реформування державного управління в Україні повинно відбуватися паралельно реформуванню ДФС України. Від ефективності впровадження реформи всієї системи державного управління залежить зміна вектору взаємовідносин платників податків з державними органами та можливість ефективного захисту своїх прав.

Реформа ДФС України повинна враховувати основні напрямки реформування державної служби. Впровадження реформи ДФС України без затвердження реформи всієї державної служби та без реалізації її основних напрямків є профанацією та не дозволить отримати ефект від такого впровадження.

Останні заяви Прем'єр-Міністра України Арсенія Яценюка свідчать про додаткові ініціативи щодо реформи ДФС України, а саме:

- з передачі окремих митних служб в управління спеціалізованим іноземним компаніям;
- тотальної заміни персоналу ДФС;
- перетворення податкової міліції на Службу фінансових розслідувань.

Крім цього, є окремі ініціативи з боку ряду народних депутатів України, зокрема постанова ВРУ «Про вдосконалення діяльності органів Державної фіскальної служби України» (реєстраційний номер 2134а від 19.06.2015 р.) щодо здійснення КМУ комплексу заходів, спрямованих на реформування системи органів фіскальної служби України та утворення відповідних окремих центральних органів виконавчої влади у податковій та митній сфері зі спрямуванням та координацією їх діяльності через Міністра фінансів України.

Вищезазначені урядові проекти не є узгодженими один з одним, що свідчить про відсутність комплексного підходу та системності в реформуванні ДФС України. Мета, завдання реформування та засоби їх досягнення повинні бути визначені більш чітко та послідовно. Інституційна реформа, запропонована Міністерством фінансів України, не дає відповіді, яким чином служба стане запорукою довіри населення, а також досягне якісного та ефективного адміністрування податків. Незважаючи на те, що проект Інституційної реформи був презентований наприкінці червня 2015 року, на сьогоднішній день не оприлюднені законопроекти щодо внесення відповідних змін до податкового та іншого законодавства, що не дає можливості здійснити повноцінну експертизу заходів з реформування ДФС України. На момент остаточного затвердження та розгляду цих законопроектів концепт реформи може бути суттєво змінений. З урахуванням того, що Стратегія реформування державного управління в Україні знаходиться ще на стадії розробки, є нелогіч-

ним запроваджувати реформу ДФС України до затвердження та початку реалізації Стратегії. Крім цього, реформування служби повинно відбуватись в контексті реформування всієї податкової системи, що передбачає одночасне затвердження концепту та розробку законопроектів щодо моделей оподаткування та адміністрування податків і зборів. Відсутність єдиного концепту реформування податкової системи обумовлює хибність презентованого проекту Інституційної реформи та свідчить про її недосконалість і незавершеність.

Що пропонується

Мета реформування ДФС України:

1. Відновлення довіри платників податків до контролюючих органів.
2. Добровільна сплата податків соціально відповідальним бізнесом.
3. Перетворення ДФС України в консультативно-сервісну службу.
4. Оптимізація та автоматизація всіх організаційних процесів ДФС України.
5. Забезпечення органами ДФС прав та законних інтересів громадян у сфері оподаткування та митної справи, неухильного виконання Конституції України, неухильного виконання рішень судових органів.
6. Зниження витрат на утримання апарату служби та державних підприємств, що підпорядковані службі.
7. Збільшення інвестиційної привабливості України та сприяння створенню умов для розвитку бізнесу та економіки країни, поживлення ділової активності.

Проведення ефективної кадрової політики передбачає розробку таких показників, які б дозволяли прозоро та комплексно оцінити роботу персоналу ДФС.

Шляхи реформування ДФС України:

1. Проведення інвентаризації та горизонтального і вертикального аналізу розподілу функціональних обов'язків працівників ДФС.
2. Передача частини функцій на рівень Головних управлінь, зокрема частини функцій сервісних центрів (ЦОП), що стосуються контрольно-перевірочної роботи. Перетворення ЦОПів виключно на сервісні центри з розширенням інформаційно-консультативних підрозділів.
3. За рахунок скорочення штату (зокрема ліквідації підрозділів податкової міліції на місцях) створення моніторингово-аналітичних підрозділів з боротьби з шахрайством у сфері ПДВ і управління іншими ризиками у сфері податкових і митних відносин та посилення інформаційно-консультативних підрозділів ДФС.
4. Проведення аналізу та перевірки витрат на утримання апарату та структури ДФС України.
5. Підвищення рівня кваліфікації працівників ДФС та залучення висококваліфікованих фахівців з бізнесу та громадськості з досвідом державного управління та вмінням стратегічного і системного виконання завдань, а також скасування практики кадрових ротацій.
6. Збільшення оплати праці працівників органів ДФС України та запровадження системи преміювання за досягнення ефективності в діяльнос-

- ті, проведення прозорих конкурсних відборів на посади в органах ДФС. Це можливо досягти за рахунок скорочення персоналу, скорочення дублюючих функцій, за рахунок скорочення видатків апарату служби, проведення податкової реформи в цілому, яка забезпечить збільшення надходжень до бюджету за рахунок економічного зростання України.
7. Автоматизація організаційно-розпорядчих процесів, запровадження системи електронного урядування в органах ДФС, інвентаризація всіх організаційно-розпорядчих документів, скасування тих документів, що порушують права платників податків, та зняття грифу «ДСК» («для службового використання») з тих, що безпосередньо стосуються платників податків.
 8. Зменшення корупційних ризиків при спілкуванні платників податків з працівниками ДФС шляхом розвитку електронних сервісів та автоматизації всіх процедур з адміністрування та обслуговування платників податків.
 9. Встановлення персональної дисциплінарної відповідальності працівників ДФС за дії та бездіяльність та неправомірні рішення по відношенню до платників податків, ідентифікація посадових осіб в ході прийняття ними будь-яких рішень, за будь-які дії або бездіяльність, особливо в частині, що стосується обмеження прав платників податків.
 10. Перегляд показників діяльності ДФС України та критеріїв оцінок персоналу ДФС. Запровадження таких критеріїв, як кваліфікаційний рівень працівника, кількість оскаржень рішень посадових осіб контролюючих органів, донараховані, але не сплачені суми, кількість скарг платників податків на дії або бездіяльність працівника, кількість платників, що припинили діяльність, дозволять більш об'єктивно оцінювати роботу працівників ДФС та змінити філософію взаємовідносин між платниками та посадовими особами ДФС.
 11. Запровадження єдиного рахунку для сплати податку (як завдання мінімум – запровадження єдиного коду бюджетної класифікації для податку на прибуток та авансових внесків з податку на прибуток та при виплаті дивідендів). Такий крок дозволить платникам податку уникати додаткових штрафів та забезпечити зарахування авансових платежів в рахунок погашення податкових зобов'язань.
 12. Удосконалення процедури відповідальності платників та примусового стягнення податкового боргу (виключення нарахувань штрафів при малозначності порушень, заміну штрафних санкцій і пені лише пенею, що нараховуватиметься автоматично, введення спрощеного судового (наказного) провадження зі стягнення узгоджених сум податкового боргу),

- скасування індикативів надходжень у вигляді штрафних санкцій або навіть взагалі повна відмова від індикативних показників доходів.
13. Підключення податкових органів до всіх публічних реєстрів з метою забезпечення більш повноцінного обміну податковою інформацією та звільнення платників податків від обов'язку подавати інформацію, що міститься у відкритих реєстрах.
 14. Запровадження електронних сервісів, в тому числі “Електронного кабінету платників податків”, забезпечення ефективності функціонування сервісу “Пульс податкової”.
 15. Забезпечення якісних консультацій у сфері податкового та митного законодавства на місцях, унеможливлення вільного тлумачення органами ДФС норм законодавства. Передача частини функцій надання консультацій з питань оподаткування та митної справи незалежному інституту податкових консультантів або Комітету ВРУ з питань податкової та митної політики.
 16. Забезпечення відкритості ДФС через оприлюднення узагальнюючих (статистичних) показників з основних напрямків її діяльності. Доступ громадськості та суспільства до агрегованої інформації про діяльність служби дозволить дати оцінку такій діяльності та обмежить можливість маніпулювання показниками її діяльності.
 17. Удосконалення бюджетного відшкодування:
 - неупереджене та справедливе бюджетне відшкодування ПДВ шляхом пропорційного розподілу сум обсягів бюджетного відшкодування, визначених у висновках, відповідно до доведеного щомісячного ресурсу для відшкодування, з поступовим скасуванням ліміту бюджетного відшкодування та 100 % відшкодуванням податку, виходячи із заявлених та підтверджених сум;
 - контроль за повноцінним включенням відповідно до законодавства сум бюджетного відшкодування до реєстрів висновків з подальшим їх повним та своєчасним включенням до узагальненої інформації щодо (визначених у висновках) обсягів сум бюджетного відшкодування;
 - опублікування списку платників, що мають бюджетну заборгованість з ПДВ (залишок невідшкодованих сум) в розрізі платників податку.
 18. З удосконалення боротьби зі схемами ухилення від оподаткування:
 - повідомлення платників ПДВ в межах електронного сервісу «Електронний кабінет платника податків» щодо віднесення такого підприємства до ризикових суб'єктів господарювання або його взає-

мостосунків з платниками ПДВ, які мають податковий борг з ПДВ та/або не надану податкову звітність. Це дозволить платнику відреагувати на цю інформацію та вирішити питання про доцільність подальших відносин з таким контрагентом;

- запровадження кримінальної відповідальності за шахрайство у сфері ПДВ як для платників податку, так і для контролюючих органів, дозволить притягти до відповідальності не тільки організаторів злочинних схем навколо ПДВ з боку платників податків, але і з боку контролюючих органів, що «кришують» такі схеми.

19. Підвищення якості контрольно-перевірочної роботи, в тому числі шляхом підвищення якості матеріалів перевірки та доказової бази, більш якісного розгляду скарг платників податків, запровадження в якості критерію роботи територіальних органів наявності оскаржених та неспланих до бюджету сум, донарахованих за результатами перевірки. Необхідно мінімізувати випадки неправомірного донарахування грошових зобов'язань за результатами перевірок, які потім скасовуються за результатами оскаржень платниками податків рішень контролюючих органів або «зависають» як податковий борг.

20. З удосконалення електронного адміністрування ПДВ:

- забезпечення стабільної роботи системи електронного адміністрування ПДВ, усунення в ній істотних недоробок технічного та регуляторного характеру;
- скасування системи депонування платниками коштів на електронних рахунках, як такої, що знищує економіку України;
- унеможливлення блокування реєстрації платниками податку податкових накладних у випадках, не передбачених нормами Податкового кодексу України (внаслідок розірвання договорів на подання електронної звітності, присвоєння стану 9 тощо).

21. Забезпечення повноцінного контролю за трансфертним ціноутворенням шляхом забезпечення служби відповідними інформаційними базами даних, забезпечення служби фахівцями у сфері трансфертного ціноутворення в достатній кількості для здійснення відповідного виду податкового контролю.

22. Запровадження громадського контролю за діяльністю служби шляхом передачі громадським радам можливості доступу до загальної інформації про діяльність служби, скорочення строків розгляду звернень та рішень громадських рад, обов'язкового проведення громадської експертизи нормативних та регуляторних актів, внутрішніх наказів служби, створення експертних рад.

23. Проведення зовнішньої експертизи ІТ систем, їх стандартизація та встановлення відповідальності за некоректну роботу систем та технічні збої. Зняття цієї відповідальності з платників податку. Ця пропозиція обумовлена частими збоями в інформаційній системі, закладенням функцій та алгоритмів, які не передбачені чинним законодавством.

Питання створення служби фінансових розслідувань (СФР) на сьогоднішній день є актуальним на фоні ідеї демілітаризації фіскальної служби. Однак всі ініціативи з цього приводу передбачають значне розширення прав СФР на фоні звуження відповідальності посадових осіб та загальної проблематики в реалізації та захисту платниками податків своїх прав.

